

ניהול אירגוני חברתי

ראש המגמה: ד"ר גלית אהרון

galit.aharon@beitberl.ac.il

המגמה לניהול ארגוני חברתי מספקת היכרות מעמיקה עם המערכת הארגונית שבה פועל העובד והמנהל. תכנית הלימודים שמה דגש על הבנת תהליכים בארגון וכן על ניתוח של הסביבה הארגונית תוך הקניית ידע ניהולי ופרקטיות יישומיות לעבודה בשטח. תכנית המגמה מדגישה גם ידע נרחב של המציאות החברתית, הכלכלית והפוליטית שבתוכה פועל הארגון. מטרת העל של תכנית הלימודים במגמה לניהול ארגוני חברתי היא להכשיר את 'העובד החדש'. עובד זה יוכשר להתמודד עם שוק העבודה החדש ועם שינויים המתרחשים בשווקי עבודה גלובליים. כיום, ארגוני עבודה פרטיים וציבוריים מחפשים עובדים מיומנים, המסוגלים לשלב יזמות עם יצירתיות, עובדים שיכולים לקדם את הארגון, ליזום חדשנות ולראות בראיה כוללת את הצרכים של השחקנים השונים במערכת. עובדים כאלו נדרשים לשלב יכולות אנליטיות, יכולות ניהוליות עם הבנה, ניתוח וניהול מצבים מורכבים מבחינה פוליטית, חברתית, כלכלית ומשפטית.

ייחודיות המגמה לניהול ארגוני חברתי היא בהכשרה של עובדים, מנהלים ויזמים להובלה בתחומם כך שיוכלו להכיר ולתעל תחומי ידע הנושקים לעבודתם באופן יעיל ומיטבי. בתכנית מתוודעים לאופני קבלת החלטות, ייעוץ ארגוני, התנהלות מול תקשורת המונים, עיצוב מדיניות ויישומה והתמודדות עם הסביבה החיצונית והפנימית של ארגונים. הסטודנטים מקבלים בסיס ידע רחב וכלי ניהול מגוונים המאפשרים להם להשתלב בארגונים חברתיים, בשלטון המקומי, במינהל הציבורי ובשוק הפרטי בארץ ובעולם. הסטודנטים יוכלו להבין טוב יותר את הכוחות הפנימיים הפועלים בארגון כמו גם את ההיבטים החיצוניים של סביבת הארגון, המשפיעים על תפקודו בסביבה מודרנית ודינאמית.

תכנית הלימודים במגמה לניהול ארגוני חברתי מספקת מענה לדרישות שוק העבודה החדש ומעניקה קרש קפיצה לקידום משמעותי ולפיתוח קריירה במגוון רחב של ארגונים. התכנית גם מותאמת לדרישות הסף של לימודי המשך במוסדות האקדמיים המובילים בישראל ובעולם.

הקורסים במגמה

ארגונים בחברה האזרחית

בקורס נציג ונבחן את התפתחות הזירה האזרחית ואת מאפייני המגזר השלישי. בחלקו הראשון של הקורס נעסוק בהיבטים תיאורטיים ובינלאומיים של הזירה האזרחית, לרבות תופעת ההשתתפות הפוליטית אשר בלעדיה לא תתקיים חברה אזרחית, מרכיבי ההצלחה/הכישלון של ארגונים והקשר שבין החברה האזרחית לממשלות. בחלקו השני של הקורס נעסוק בחברה האזרחית בישראל לרבות תיאור היסטורי של התפתחותה מתקופת היישוב, דרך הקמתה ומהלך שנותיה. הקורס מתמקד בהצגת שני ארגונים שקמו טרם הקמת המדינה והמשיכו להיות שחקנים מרכזיים גם לאחר הקמתה - הסוכנות היהודית וההסתדרות הכללית של העובדים.

קבלת החלטות בארגונים

תהליכי קבלת החלטות במינהל הציבורי מורכבים בשל הגורמים הרבים השותפים ו/או המשפיעים על התהליך. ההחלטות המתקבלות לא זו בלבד שמטבען הן משפיעות על מגזרים שונים וציבור רחב, השלכותיהן אף עשויות להיות הרת גורל. בקורס ייחשפו הסטודנטים לתפישות, לגישות ולמודלים המרכזיים בתורת קבלת החלטות במגזר הציבורי וכיצד מודלים אלה מיושמים במציאות הישראלית.

ערים חכמות

המאה ה-21 מציבה בפנינו אתגרים רבים ומורכבים. הקידמה והטכנולוגיה הובילה אותנו גם ברמה המקומית לאתגר של הקמת עיר חכמה. עיר חכמה היא תכנון מקומי המשלב בתוכו טכנולוגיה, מידע, תקשורת ופתרונות אינטרנטיים וזאת לנהל ולתחזק את המקומות הציבוריים בצורה מאובטחת כגון: בתי ספר, בתי חולים, מערכות תחבורה, תשתיות מים, אשפה, שירותים קהילתיים ועוד. מחקרים העוסקים בהתפתחות ערים חכמות בישראל ובעולם מציגים אתגרים והשלכות בתחומים שונים. הקורס ערים חכמות בא לתת סקירה כללית על ההגדרה של עיר חכמה וההתפתחות של עיר כזו. בקורס מוגדרים ערים חכמות בהרחבה וההתפתחות מהתאוריה לפרקטיקה בערים שונות בעולם. כמו כן הקורס עוסק בהיבט של האזרחים וערים חכמות, כמו למשל, האם עיר חכמה מעודדת השתתפות חברתית פוליטית של האזרח, האם בזכות הטכנולוגיה, אזרחים נהפכים ליותר פסיביים בהתנהגותם במקום בו הם גרים.

דמוקרטיה ליברלית, שוויון ומדינת רווחה

בקורס נתמקד במדינת הרווחה הישראלית ובמדיניות הרווחה הנגזרת ממנה. הקורס מחולק לארבעה אשכולות מרכזיים: הראשון עוסק בהגדרת מדינת הרווחה ובמאפייניה כיום; האשכול השני עוסק במדינת הרווחה בישראל על השינויים והתמורות שחלו בה בשני העשורים האחרונים וכן בוחן סוגיות מרכזיות במדינת הרווחה בישראל, כמו הפרטת שירותים חברתיים; האשכול השלישי מתמקד

בסוגיות העוני וההדרה במדינת הרווחה; האשכול הרביעי והאחרון עוסק במדינת הרווחה ובמדיניות הרווחה ביחס למשפחה בישראל.

מדיניות מקרקעין לאומית = מדיניות תכנון ופיתוח בישראל

בקורס נעסוק בסוגיית תכנון ופיתוח המרחב במדינת הלאום בכלל ובהקשר הישראלי בפרט. בהקשר המקומי נפרוש את ההתלבטויות והאתגרים עמם מתמודדים מקבלי ההחלטות בישראל. נסקור וננתח את תחומי המדיניות המטפלים בהיבטים המרחביים השונים, המשולבים זה בזה: מדיניות הקרקע בישראל בהקשר לתהליך בניין האומה ולמערכת היחסים בין הרוב היהודי לבין המיעוט הערבי; מדיניות תכנון המערך היישובי; מדיניות המים בישראל; והמדיניות הסביבתית בעידן המעבר לגישת הניהול הניאו-ליברלית.

מבוא ליחסי עבודה

הקורס עוסק במה הם יחסי עבודה, מי הצדדים המעורבים ומה מאפיין אותם בתופעות בתחום כגון שביתה, איגודים מקצועיים, מו"מ קיבוצי וכדומה. בשיעורים נדון במושגים בסיסיים של המחקר המדעי ביחסי עבודה ובתיאוריות המשמשות את התחום; ננתח את התנהגותם של המרכיבים העיקריים במערכת יחסי העבודה בישראל - עובדים, מעסיקים וממשלה, ונתמקד בתהליכי המו"מ הקיבוצי ובסכסוכי עבודה.

ממינהל ציבורי לניהול ציבורי חדש

בקורס נכיר את ההתפתחויות שחלו בסוף המאה ה-20 בחשיבה הארגונית והניהולית והובילו לשינויים המבניים, הארגוניים וההתנהגותיים בארגוני המגזר הציבורי ולשינוי - ממינהל ציבורי לניהול ציבורי. נבחן את ארגוני המגזר הציבורי בישראל ואת מערכות היחסים החדשות המתקיימות בינם לבין הארגונים העסקיים, הארגונים הוולונטריים והארגונים האזרחיים, ונדון בשאלות החדשות שעולות לגבי צרכנות פוליטית, יזמות ממשלתית, חדשנות והיענות לדרישות האזרחים.

סוגיות ביחב"ל במבחן הישראלי

בקורס נציג מושגים בסיסיים בתחום היחב"ל (יחסים בינלאומיים) וננישם בהקשר הישראלי. בחלקו הראשון של הקורס נעסוק בתיאוריה: גישות מרכזיות לחקר היחב"ל, סוגי השחקנים, מרכיבי העוצמה, אינטרס לאומי, אמצעי מדיניות חוץ ועוד. בחלקו השני של הקורס ננתח את המושגים במבחן הישראלי במסגרת אירועי בוחן. בחלק זה של הקורס נתנסה בניתוח אירועים אקטואליים ובחשיבה יישומית לאור המושגים התיאורטיים.

סכסוכים סביבתיים

קונפליקטים סביבתיים מקורם בחוסר הסכמה לגבי מיקום שימוש קרקע או לגבי אופן ניצולו של משאב סביבתי. הקורס עוסק בקונפליקטים סביבתיים תוך

בחינת הגורמים להיווצרותם, בידוד סוגיות שבהסכמה מול סוגיות שבמחלוקת והצעת דרכים לפתרון. קונפליקטים סביבתיים יסווגו על פי מקורם ועל פי הקשרם הגיאוגרפי (תכונות פיסיות וחברתיות של הסביבה וקנה מידה גיאוגרפי), החברתי, הפוליטי והתכנוני.

הקורס יתרכז בלמידה של גישות מבניות ואיכותניות המוצעות לסיווגם וניתוחם ויישובם של קונפליקטים סביבתיים. למידה זו תלווה בהיכרות עם קונפליקטים סביבתיים מגוונים הנובעים ממיקום שימושי קרקע ופעילות שיש להם השפעה על איכות הסביבה הפיזית או על המרקם החברתי-תרבותי. כמו כן, יוצגו דוגמאות של קונפליקטים סביבתיים והשלבים השונים עד ההגעה לפתרון.

מגדר וארגונים

שוק העבודה מהווה זירה מרכזית לייצור ושכפול מגדר ותהליכי מגדור בתוכם מתעצבות הזהויות וההזדמנויות שלנו כנשים וכגברים. למרות שהחברה המודרנית משתנה במהירות בכל הנוגע לתפקידי המגדר המסורתיים, השינוי כמעט אינו ניכר בנורמות של שוק העבודה. בעשורים האחרונים התפתח גוף ידע עשיר שחוקר את החסמים ומבני הכוח בארגונים, אולם קיים קושי לתרגם את הממצאים לשינויים משמעותיים בשטח.

הקורס יציג את התיאוריות המרכזיות שצמחו במסגרת המחקר על ארגונים תוך בחינת יישומן בחוקים ובפסיקות בתי המשפט השונים. בנוסף, הקורס יבחן את מגבלות המשפט וכיצד מגבלות אלה משפיעות על היכולת של המשפט לקדם שוויון מגדרי בארגונים.

הקורס יעסוק באופן שבו נורמות חברתיות בארגון משפיעות הן על נשים והן על גברים, מתוך התפיסה שגם גברים "ממוגדרים" בעבודה ומשלמים מחיר על ציוויי מגדר. על כן, הבנה כוללת של ההיבטים המגדריים בארגון מחייבת ניתוח של האתגרים שניצבים בפני גברים, אתגרים שהם שונים מאלו שניצבים בפני נשים, אולם משפיעים אלו על אלו.

שוק העבודה בישראל

הקורס יעסוק במאפיינים עיקריים של שוק העבודה בישראל ובמדיניות ממשלתית רלבנטית בתחום זה. מטרת הקורס להקנות לסטודנטים רקע בסיסי על הבעיות העיקריות המאפיינות שווקי עבודה בעולם ורקע ספציפי על המאפיינים העיקריים והבעיות הייחודיות המאפיינות את שוק העבודה הישראלי. במסגרת הקורס נבחן את השינויים במדיניות הממשלתית בשוק העבודה על פני זמן, ואת ההשלכות של צעדי המדיניות השונים שננקטו על קבוצות שונות באוכלוסייה. בין הנושאים שיידונו: שינוי במדיניות הכלכלית בעולם ובישראל, איגודי עובדים, שיעור ההשתתפות בכוח העבודה, רמת האבטלה ומדיניות דמי אבטלה, מצב שוק העבודה של ערביי ישראל, תעסוקת חרדים, עובדים זרים ועוד.

התנהגות ארגונית

הקורס עוסק בנייתו ההתנהגות האנושית בארגונים במטרה להבין את מורכבות תפקודו של הארגון ולהכיר את מערכת היחסים של הארגון עם סביבתו. הבנה זו נועדה לשפר את יכולת ההתמודדות של אנשים עם מצבים מורכבים בתוך ארגונים וכן לשפר את יכולת הניהול שלהם.

דמוקרטיה ליברלית, שוויון ומדינת רווחה

הקורס יעסוק בזיקה לערכים חברתיים עמוקים כסולידאריות חברתית, שוויון הזדמנויות ומדינת רווחה. במסגרת זו נעמיק ונרחיב את בנושא הדמוקרטיה ואת ההבנה של המושג "שוויון חברתי" כמו גם מהות "מדינת הרווחה". בקורס מודגשים הפערים בין "שוויון פוליטי" ו"אי-שוויון כלכלי" ב"דמוקרטיה הליברלית המודרנית" בעיקר בקונטקסט של ישראל כיום. בתוך כך אנו מבקשים לבחון ולאפיין את מדינת הרווחה הישראלית.

ניהול ידע בארגונים

בקורס נתמקד בשני תחומים עיקריים: תיאוריות סוציולוגיות שהוצעו לניתוח ולהבנת התופעה הארגונית: התיאוריות הרציונליות והחברתיות-פוליטיות העוסקות בסביבה ארגונית; ויחסי הגומלין ארגון-חברה תוך דיון כיצד גורמים חברתיים משפיעים על עיצובם של ארגונים המתפתחים בחברה נתונה, וכיצד משפיעים הארגונים עצמם על החברה והתרבות שבהן הם צומחים.

חברה, מדינה - אינטרנט, חברה, מדינה וממשל

בראשית שנות ה-80 של המאה הקודמת. התחילה מהפכה היסטורית חדשה שנקראה בשמות רבים, אותם נלמד, למשל: עידן המידע, עידן האינטרנט, העידן הגלובלי דיגיטלי וכדומה. עידן המידע, שבליבו האינטרנט יצר תרבות חדשה, אופני תקשורת חדשים בין בני אדם, שינויים מהותיים בכלכלה, בחברה, בפוליטיקה, במדינת הלאום המודרנית, ביחסים הבינלאומיים, בתקשורת, במשפחה, בידע, באידיאולוגיה, בכלכלה, בשוק העבודה, בפוליטיקה ובחינוך. העידן הגלובלי-דיגיטאלי חיבר בין בני האדם ויצר קהילות וירטואליות, שאי אפשר היה לדמיין את קיומן מעולם. אולם העידן הגלובלי-דיגיטאלי יצר גם קהילות זהות וירטואליות המייצרות רשתות של סייבר טרורזים למשל, או לחילופין מפרקות את מדינת הלאום המודרנית. במהלך המהפכה הדיגיטלית (Web 1.0), שבה האינטרנט, גוגל, בלוגים, פורומים, צ'אטים היו מילות המפתח, נולדה בשנת 2004 תקופה היסטורית חדשה (Web 2.0) הכוללת את מהפכת הרשתות החברתיות, הסמאטרפונים ותכתובות המסרים אשר שוב שינתה את הכללים הגלובליים והלוקאליים ואת החיים עצמם.

שחיתות ודמוקרטיה

הקורס דן בהגדרות ובהשפעות השונות של תופעת השחיתות על המשטר הדמוקרטי בכלל ובישראל בפרט. מטרת הקורס הן להסביר את הגדרות השחיתות

על סוגיה השונים ולהכיר את ההיבטים וההשפעות של השחיתות על התרבות והמשטר הדמוקרטי.

היבטים גלובליים, אזוריים ומקומיים של איכות הסביבה

לימוד התופעות העיקריות המשפיעות על איכות הסביבה ברמה הגלובלית, האזורית והמקומית, המנגנונים המפעילים אותם והשלכותיהם העתידיות. הקורס יסקור את הבעיות העולמיות שלהן השלכה על ישראל כמו התחממות כדור הארץ ותהליך המדבור והוא יתמקד על בעיות איכות הסביבה בישראל ומיקומה המערכת האזורית זאת על מנת להרחיב את המודעות של המנהיגות המקומית והאזורית ולדון בדרכים לשפר את איכות הסביבה בעתיד.

היבטים מגדריים במדיניות הציבורית

הקורס מציג בפני הסטודנטים את המדיניות הציבורית מבעד לעדשה מגדרית מתוך עמדת מוצא כי המדיניות הציבורית מעצבת מציאות חברתית וכלכלית המשפיעה באופן דיפרנציאלי על נשים וגברים. הקורס עוסק בבחינה מגדרית של תהליכי עיצוב ויישום המדיניות הציבורית. הוא מציג לסטודנטים מושגי יסוד, כלים ומתודולוגיה לניתוח מגדרי של המדיניות הציבורית. על רקע זה נתעמק בתחומי מדיניות נבחרים, ונבחן את האופנים שבהם המדיניות הציבורית מתייחסת לנשים כאל מעמד או קטגוריה חברתית נפרדת. במהלך הקורס יידונו השאלות הבאות: האם יש אינטרסים נשיים מובחנים מאינטרסים גבריים? האם המחוקקות מייצגות בהכרח אינטרסים נשיים? מהי חקיקה נשית? מה הקשר בין מספר המחוקקות לבין חקיקה נשית? האם המדיניות הציבורית מדירה נשים? האם קולות נשיים עושים הבדל בעיצוב המדיניות הציבורית? כיצד מעצבת המדיניות הציבורית את הרווחה האישית של נשים?

השתתפות פוליטית ברמה המוניציפלית

השתתפות פוליטית היא אלמנט קריטי במערכת פוליטית המציין את האפיון הדמוקרטי-חברתי אזרחי באותה המדינה. השתתפות בבחירות הינה "תרגיל" משמעותי בדמוקרטיה הן לתושבים והן לנציגיה (Zvulun, 2009). מחקרים העוסקים באחוזי הבחורים מצאו כי מדד ההשתתפות הוא חלק משמעותי בהשתתפות פוליטית במדינה דמוקרטית. הקורס יכלול סקירה על שיטת המשטר הדמוקרטית וההשתתפות הפוליטית מצד האזרחים. בקורס יוגדרו בהרחבה מהי השתתפות פוליטית וסוגיה, מדוע חשובה השתתפות פוליטית, והאם יש בה צורך? הקורס ידון בהשתתפות פוליטית ברמת בחירות מקומיות. כמו כן, יוצגו דוגמאות מן הפוליטיקה הישראלית, ולמידה מניתוח מקרים שיעלו הסטודנטים.

התנהגות פוליטית בקרב אזרחים, מנהיגים בארץ ובעולם

התנהגות פוליטית הוא תחום הבוחן סוגיות פוליטיות באוריינטציה פסיכולוגית.

תיאוריות בפסיכולוגיה, תיאוריות אישיות, תיאוריות בפסיכולוגיה חברתית וקוגניטיבית הם חלק מהניתוח בו יוצגו בקורס את הקשרן לצד הפוליטי. במערכת פוליטית מורכבת במדינות דמוקרטיות ולא דמוקרטיות ניתן יהיה להציג את הפרספקטיבה ההתנהגותית בהקשר הפוליטי וההשלכות בהיבטים שונים. בני אדם מונעים מרגשות, וקבלת החלטות של בני אדם עלולים להשפיע על התוצאות אם זה ברמה המקומית, ארצית ובינלאומית, עקב אותם חסמים פסיכולוגיים. בקורס יוצגו מקרים מהארץ ומהעולם, התנהגויות של מנהיגים, דפוסים של התנהגות פוליטית והתנהגות אזרחים בנושאים פוליטיים בצד הפסיכולוגי.

חדשנות ויזמות בניהול ארגוני חברתי

חדשנות ויזמות הן מיומנויות חיוניות במאה ה-21, על אחת כמה וכמה בעידן הקורנה והעידן שיהיה לאחריו. חדשנות מספקת מענה לצורך או לבעיה תוך הפעלת חשיבה יצירתית ויישום על ידי פיתוח תוצר. הקורס מתמקד בהגדרה של חדשנות מבחינה תאורתית ופרקטית, ובהבנה כיצד ניתן להבחין ביתרון בשימוש הפרקטי והרעיוני במושג זה בחיינו ובמקומות העבודה בעיקר בארגונים. חדשנות הוא גורם מרכזי שיכול לשפר את הארגון ולהביא לתוצאות טובות יותר מול ארגונים אחרים, בעיקר חרף השינויים שאנו עוברים בעשור האחרון וכל יום דינמי ומשתנה בצורה משמעותית. הקורס מיועד ליישם את ההיבטים העיקריים בחדשנות ויזמות, בארגונים של ניהול ארגוני חברתי, כמו גם לפתח את החשיבה של להמציא את עצמנו מחדש בעידן הנוכחי. הקורס מצייד את הסטודנטים: (א) בהבנה של ההיבטים העיקריים בחדשנות ויזמות, והיכולות הנדרשות לחשיבה חדשנית, ברמה האסטרטגית והאופרטיבית; (ב) בסל מיומנויות למימוש חדשנות ויזמות בארגון. על-כן חשוב שהסטודנט יבין את שני המושגים המרכזיים הללו ואת המיומנויות הנדרשות להשגתם. הקורס מרחיב את מעורבותם של הסטודנטים בסביבת העבודה והחיים שלהם במאה ה-21. מעבר ללמידה שבה הסטודנטים חושבים ומיישמים את התיאוריה הנלמדת לפרקטיקה, ישנה חשיבה מעבר לחשיבה השגרתית. ההבנה שמתוך התבוננות במשברים ושאלת שאלות, יכולים להוביל להצלחות והישגים לשיפור החיים בעבודה ובקהילה. מעבר ללמידה הוא מגדיל את המעורבות שלהם בסביבת העבודה, את ההבנות לגביה ומאפשר לחשוב על שיפורה. יש כאן הסתכלות קהילתית באופן יישומי ולא למידה בעבור ביצוע משימות שתועלתן מובלת לקורס.

יש גבול: תכנון בהתיישבות הציונית והישראלית

מגילת העצמאות סיכמה את מפעל ההתיישבות הציוני במילים הבאות: "בדורות האחרונים שבו [היהודים] לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגנים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים, והקימו יישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו...נושא נפשו לעצמאות ממלכתית". הקורס יעסוק באחד הרכיבים החשובים בתופעה כמעט פלאית זו, של יהודים הנאספים מרחבי העולם, ומקימים כמעט יש מאין ישוב המהווה בסיס למדינה בארץ נידחת - ההתיישבות המתוכננת. זו שמניעי הקמתה המרכזיים הם תפיסת השטח וקביעת

הגבול. במילים אחרות, ההתיישבות המגויסת. לשם כך נתאר במוקד הקורס את שני הגלים המרכזיים של ההתיישבות הציונית המתוכננת - ההתיישבות האסטרטגית שהחלה בחומה ומגדל, ויישוב העלייה ההמונית בשנות החמישים: החידושים, ההצלחות והכישלונות. כמו כן, נדון בתקופות של גישת ההתיישבות המתוכננת גם לגבי ההתיישבות מעבר לקו הירוק לאחר 1967. נשים דגש על מבט ביקורתי, בעזרת מקורות בני הזמן ומחקר היסטורי עדכני, במטרה להבין את התופעה לאשורה, ולהבחין בין מיתוס, זיכרון ומציאות היסטורית לגבי כל אחד משלושת גלי ההתיישבות בהם נעסוק.

מבוא לפיתוח בינלאומי

הקורס ייתן רקע והבנה בסיסית של תאוריות משמעותיות בתחום הפיתוח הבין-לאומי עם שימת דגש על פיתוח ישראלי בחו"ל וההשפעה על התערבויות בתחום הפיתוח על קהילות מוחלשות ואנשים מוחלשים. הרצינול של הקורס הינו לתת לסטודנט הבנה עמוקה וידע בתאוריות העיקריות, במוסדות והשחקנים העיקריים שהשתלבו בפיתוח הבין-לאומי מאז אמצע המאה ה-20 ועד היום. הקורס מעודד סטודנטים לחשיבה וניתוח ביקורתי של הקשר בין חשיבה תיאורטית ועשייה פרקטית בתחום הפיתוח הבין-לאומי ומהן היוזמות, חדשניות ואלטרנטיבות במאה ה-21.

סיפורי בית המדרש כמראה לדילמות בארגונים ובקהילות

הקורס יעסוק בהשתקפותם של תהליכים ודילמות המתעוררות במערכות ארגוניות שונות באמצעות סיפורים מן התלמוד. הסיפורים הנבחרים מתארים את הוויית בית המדרש החז"לי: דינמיקה שמתרחשת בתוך בית המדרש התלמודי בין מורה לתלמידיו, בין היחיד לקבוצת הלומדים, במשולש שבין מורה-לומד-העולם שבחוץ (בית ומקומות "מתחרים" נוספים). במהלך הקורס תבוצע הקבלה בין הדמויות והתפקידים שהן ממלאות בסיפור התלמודי, לבין התהליכים הדינאמיים המתרחשים בתוך ארגונים ובממשקים שביניהם לזירות חיצוניות להם.

מדיניות כלפי עוני

הקורס עוסק בעוני, במדיניות כלפיו בשלוש מדינות שונות: ישראל, צרפת וטנזניה (מזרח אפריקה). במהלך הקורס יוסברו מהם הגורמים לעוני ונבחן את ההצלחות והכישלונות של מדיניות כלפי העוני במהלך חמישים השנים האחרונות. בקורס, ייערכו דיונים בסוגיות של פוליטיקת העוני, פיתוח מדיניות העוני (תכניות רווחה, תיאוריות) התמודדות עם הגורמים לעוני, כמו למשל רפורמות הרווחה האחרונות. בשלושת המדינות נראה כי המדיניות עברה תהליך של דמוקרטיזציה וליברליזציה. במהלך הקורס, נתמקד בתכנים הקשורים לפעילותם של שלושת הממשלות הנ"ל בתחומים של מנהל ציבורי ומאבק נגד העוני וכיצד תכנים אלו משתנים לאורך זמן. נשאל: כיצד מציעים, מגבשים ומבצעים מדיניות כלפי

העוני? כיצד מתרגמים מדיניות הלכה למעשה? ובאיזו מידה המדינות מצליחות ליישם את מטרותיהן?

עבודה ומשפחה בעולם המערבי

קורס זה עוסק ביחסים שבין משפחה ועבודה בעולם המערבי. במהלך הקורס יבחנו היבטים שונים הקשורים בעבודה ובמשפחה, שינויים בשני תחומים אלו לאורך זמן, והשלכותיהם על מעמד נשים בשוק העבודה ובתוך המשפחה. במסגרת הקורס יוצגו תיאוריות העוסקות במשפחה ובעבודה ומחקרים הדנים באי שוויון מגדרי ובהשפעת המדיניות החברתית על דפוסי התעסוקה של נשים. כמו כן, יועלו לדיון סוגיות העוסקות בשינויים שחלו בחייהן של נשים בתוך המשפחה, כגון דחיית כניסתן להורות ולנישואין ושינויים נורמטיביים בתפיסת תפקידי המינים.

פסיכולוגיה ארגונית

התנהגות ארגונית הינו תחום הבוחן תהליכים פנים ארגוניים תוך הסתמכות על תיאוריות שמקורן בפסיכולוגיה התעשייתית, סוציולוגיה ארגונית, כלכלת הפירמה ותחומים אחרים במדעי הניהול. חוקרים מגדירים את הלמידה בתחום התנהגות ארגונית כ: "תחום שבו מחפשים הבנה של התנהגות בתוך ארגון, באמצעות למידה של תהליכים בהם מעורבים יחידים, קבוצות וארגונים. (Baron & Greenberg 2010) בקורס זה יוצגו עקרונות של התנהלות ארגונית בהקשר לפרט ולמקומו בארגון. הקורס יכלול הרצאות בהן יוצגו תיאוריות מתחום הפסיכולוגיה והסוציולוגיה, בדגש על התבוננות בתהליכי מיקרו ארגוניים. בהתאם לנושאים יערכו דיונים שיעסקו בסוגיות הרלוונטיות לעובדים ולמנהלים, תוך הצגת מקרים אישיים של הסטודנטים מתחום עבודתם.

מדיניות בנושא הזיקנה

היחס לאנשים המבוגרים הולך והופך בכל העולם לנושא בעל משמעות המחייב טיפול מיוחד, חשיבה, תכנון וביצוע. תוחלת החיים בעולם אשר לפני כ- 50 שנה היתה בסביבות 60 שנה בממוצע, היא היום בסביבות 80 שנה בממוצע. העתיד מבשר לנו שתוחלת החיים סביר שתעלה לסביבות 90 שנה בממוצע תוך 20 או 30 שנים מהיום. מצב זה מביא את אוכלוסיית הגמלאים או אוכלוסיית הזקנים לסדר גודל של כ- 20% מהאוכלוסייה כולה. אין ספק, שלכך תהיינה השלכות מרחיקות לכת על חוקי הפנסיה, על קצבאות הזיקנה, על תעסוקת הזקנים, על מילוי שעות הפנאי לזקנים ונטל ענקי ייפול על מערכת הבריאות. כבר היום, אם נבדוק את הנושא בפרטים אקטואריים, ספק רב אם ביטוח לאומי של היום או אם מערכת הבריאות של היום יוכלו לעמוד בנטל הצפוי לנו תוך השנים הקרובות, כאשר בחיי עם תקופה של דור היא כ- 25 שנים, זו תקופה קצרה שתמיד צריך להתכונן לה מבעוד מועד. על מנת למנוע מצבי מצוקה של זקנים ועל מנת להגיע למצב של רווחה וחיים בכבוד לכל גימלאי ולכל זקן, קיים צורך מוחשי

לטפל בכל צרכי האדם הזקן בחברה הישראלית, ללא הבדל דת, לאום או מין ולהביא את מיצוי זכויותיו של אדם כזה מחד ואת מיצוי יכולותיו לסייע לחברה מאידך לידי מימוש מלא. הגיע הזמן שהביטוי "האבות המייסדים" יהפוך למציאות במדינתנו ושבכל מקום נתון בחברה הישראלית המילים "כבוד את אביך ואת אימך" יהפכו למציאות. מטרת הקורס הן לאפשר לסטודנט הבנת הצרכים של האוכלוסייה הזקנה והשלכותיהם לגבי פיתוח מדיניות ושירותים עבור אוכלוסייה זו; להכיר את מכלול הגורמים, השיקולים והדילמות שבקביעת מדיניות בתחום הזיקנה; להכיר את מדיניות הרווחה והתחיקה הסוציאלית בתחום הזיקנה במכלול תחומי החיים: פרישה והבטחת הכנסה, בריאות, שירותים לטיפול ממושך וכו'.

ישראל: אידיאולוגיה, פוליטיקה, חברה וכלכלה

הקורס יבחן את הזיקה בין אידיאולוגיה, תמורות חברתיות ופוליטיקה לבין תהליכים כלכליים ומגמות כלכליות ואת השפעה ההדדית בין הגורמים הללו ביישוב ובמדינת ישראל. בבחינת קשרי הגומלין בין השיקולים האידיאולוגיים והפוליטיקה ובין התהליכים החברתיים והכלכליים ילובנו סוגיות שעמדו ועדיין עומדות במוקד הדיון הציבורי במדינת ישראל: השיטה הכלכלית, מדינת הרווחה, גישה תנועתית-מגזרית לעומת תפישה ממלכתית, החוסן הלאומי וביטוייו הכלכליים. ננתח את התפתחויות בארץ אל מול תהליכים מקבילים בעולם, תוך עמידה על השונה והדומה ביניהם.

מדיניות הקליטה בישראל

בקורס תוצג ותנתח מדיניות הקליטה בישראל. הקורס יפתח בסקירה קצרה של תיאוריות בינלאומיות הנוגעות לתופעת ההגירה, ואחריהן יתמקד בהקשר הישראלי ובייחודיות של תופעת ההגירה/הקליטה בישראל. הקורס יציג את עקרונות מדיניות ההגירה בישראל, ויצג סקירה של המדיניות כלפי גלי ההגירה השונים. בתוך כך, ידון יחס המדינה והחברה כלפי תופעת הירידה. שתיים מהעליות המרכזיות ינותחו ביתר פירוט: גל העלייה מברה"מ לשעבר בשנות התשעים וגלי העלייה מאתיופיה. בקורס תוקדש התייחסות לקליטת עולים במערכת החינוך דרך עיני מורי העולים ודרך עיני התלמידים העולים. סוגיה נוספת שתוצג היא מרכזיותה של הסוכנות היהודית כשותפה לביצוע מדיניות הקליטה בישראל. הקורס ייחתם במדיניות כלפי העובדים הזרים, שלמרות (ואולי בגלל) ייחודיותה של תפיסת הקליטה בישראל הללו הופכים אתגר לממשלה המתמודדת עם האתגרים שבקביעת מדיניות לגביהם.